

Kopia
Enligt förteckning
sid 4

Riksantikvarieämbete
Statens historiska museer
Ink: 1997-04-24
Dnr.....

Byggnadsminnesförklaring (BM) av fastigheten
Slupen 3, Specksgränd 4 och Rostockergränd 3 i Visby

BESLUT

Visby innerstads stadsplanstruktur och bebyggelse utgör ett unikt exempel på hur två ekonomiska expansionsperioder, hansatiden och 1700-talets andra hälft, avspeglas i en välbevarad stadskärna. Den sammanfattade bebyggelsemiljön, speglade gångna tiders byggnadsskick, gör innerstaden till ett synnerligen märkligt bebyggelseområde. Fastigheten Slupen 3 med sitt bostadshus från 1700-talet ingår som en värdefull del av denna bebyggelsemiljö.

Länsstyrelsen i Gotlands län

97-04-01

Överklagande har ej skett inom föreskriven tid.

Eva Jacobsson
Eva Jacobsson
Registrator

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1§ första stycket lag (1988:950) om kulturminnen mm denna fastighet för byggnadsminne (BM).

BM-förklaringen omfattar bostadshuset (1) samt den tillhörande tomten med gårsmurar enligt bifogade karta.

BYGGNADSBESKRIVNING

I kvarteret Slupen förmodas det ligga lämningar efter det medeltida sk Segelhuset. Huset var en större monumentalbyggnad nära det norra hamninloppet och ruiner kvarstod ännu på 1600-talet.

Haqvin Spegel omtalar år 1683 att huset varit "mycket stort och kostbart, byggt så nära stranden på en fri plats, att där kunde hängas lanternor utur fönstren, dem till rättelse, som var i sjön". Gunnar Svahnström har föreslagit att huset fungerat som gilleshus för sjöfarande. Namnet "Segelhuset" kan gå tillbaka på ordet sigill och antyda en rättslig funktion.

I Meijers karta år 1646 markeras kvarteret Slupen som en rektangel om ca 13X28 m, vilket skulle kunna motsvara Segelhusets ursprungliga utbredning.

I kvarteret finns under mark samt ingående i några källare, kvarstående rester av detta större medeltida stenhus. På fastigheten Slupen 3 har inga undersökningar eller andra iakttagelser bekräftat förekomst av medeltida murverk. Sannolikt finns murverk och rasmassor under mark, då nuvarande nivå är uppfylld.

Den stående byggnaden är ett mindre trähus med ursprung från 1700-talet, då denna stadsdel på nytt byggdes med bostadshus för mindre bemedlade klasser, fiskare och arbetsfolk.

Byggnaden är uppförd med liten källare, bostadsvåning och inredd vind. Vindsvåningen kragar mot norr ut någon decimeter vilket är ovanligt i staden och kan antyda en konstruktion med korsvirke i gavelspetsarna. Huset har åtminstone sedan 1800-talet varit reveterat med kalkbruk. Den nuvarande ytputsen från 1900-talet är en spritputs med svagt kromoxidgrön ton. Fönstren har 1800-talsformat och indelning, men snickerierna är utbytta under 1900-talet. Taket täcks av enkupigt tegel och språnget är nedtill något uppåt vinklat. Taket kröns av en skorsten i silikattegeltegel och en bredare takkupa finns mot väster. Mot gården i öster finns en nyare tillbyggnad i trä, inrymmande farstu och badrum.

Huvudbyggnaden är ett typiskt skiftesverkshus men kan ha gavelspetsar i korsvirke. Huset har haft en för byggnadstypen normal utveckling, reveterats och fått förstörade fönster under 18- och 1900-talen. Bottenvåningens planlösning är i huvudsak bevarad.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Ovan angiven byggnad (1) får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller till. Inga förändringar får heller ske vad gäller tak- och fasadmateriäl eller huvudsaklig övrig exteriör utformning.

2. I byggnadens inre får inte göras ingrepp i eller ändring av källarens murverk, husets trästomme, takstol och skorstensstock samt bottenvåningens rumsindelning.

3. Byggnaden skall underhållas så den inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella och till byggnaden anpassade material och metoder användas. Utförandet skall ske på sådant

sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

4. Den tillhörande tomten skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

KOMMENTARER

Avsikten med skyddsföreskrifterna är att inga exteriöra förändringar skall ske. Därför är även mindre förändringar av markbeläggning, murar och portar, uppsättning av antenner, räcken, skärmtak, altaner, markiser, skyltar, lampor mm tillståndspliktiga och skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

Före underhåll eller restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsen, Livsmiljöenheten/Kultur. Råd om åtgärder ges av länsstyrelsen.

Även för BM prövas bygglovpliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 kap 14§ lag om kulturminnen mm lämna tillstånd till ändring av byggnadsminnet i strid med skyddsföreskrifterna.

ÖVRIGT

Lydelsen i detta beslut har efter samråd med Riksantikvarieämbetet ändrats något jämfört med tidigare föreslagen lydelse. Ändringarna är av redaktionell karaktär, sakinnehållet är fortfarande detsamma.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap 21§ lagen om kulturminnen mm tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

BESLUTANDE MM

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Thorsten Andersson.

Föredragande har varit länsantikvarie Marita Jonsson

Förberedande handläggning har utförts av byggnadsantikvarie Tor Sundberg.

I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessorn Nils Strehlenert.

Thorsten Andersson

Marita Jonsson

Kopia

RAÄ

Byggnadsnämnden

Gotlands Fornsal

Kultur- och fritidsnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut

RAÄ

Lantmäterimyndigheten

Gotlands Fornsal

Byggnadsnämnden

Planenheten

Länsantikvarien

1078

1082

12

13

11

10

3

5

4

10

6

1313

Fiskar-

plan

1079

Specksgränd

3

6

2

SLUPEN

5

4

Rostockengränd

1

1312

992

10